

Anne, Baba ve Evlat Olmak...

Tahir ÖZAKKAŞ, M.D., Ph.D.

Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları: 307
Seminer Serisi: 012

Anne, Baba ve Evlat Olmak...

Tahir ÖZAKKAŞ, M.D., Ph.D.

Yayın hakları Psikoterapi Enstitüsü'ne aittir.

ISBN 978-605-7926-86-9

Birinci Baskı: Aralık 2020

Editör: Tahir Özakkaş

Yayıma Hazırlayan: Psikoterapi Enstitüsü Yayın Ekibi

Dizgi ve Kapak Tasarım: Yasemin Gümüş

Baskı: ENT Matbaa Yayın Reklam San. ve Tic. Anonim Şirketi
Merkez Efendi Mh. Mevlana Cd. Tercüman Sit. A-8 Blok No:118 No:54 K:13
Zeytinburnu – İSTANBUL

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ EĞİTİM ARAŞTIRMA SAĞLIK ORG. VE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ. GENEL MERKEZİ

Asmalı Mescit Mah. İstiklal Cad. Galatasaray Han, “*Terapi İş Merkezi
Beyoğlu*” Dış Kapı No: 120 D:42, Beyoğlu / İSTANBUL

Tel: 0212 243 2397

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ EĞİTİM ARAŞTIRMA SAĞLIK ORG. VE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ. DARICA ŞUBESİ

Bayramoğlu Mah. Fatih Sultan Mehmet Cad. “*Terapi İş Merkezi Bayramoğlu*”
Dış Kapı No: 285 D:29, Darica / KOCAELİ

Tel: 0262 653 6699

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ LTD. ŞTİ. ANKARA ŞUBESİ

Aşağı Öveçler Mah. 1324 Cad. “*Terapi İş Merkezi Ankara*” No:57/1,
Çankaya / ANKARA Tel: 0312 473 53 76

www.psikoterapi.com - www.psikoterapi.org - www.hipnoz.com

SUNUŞ

Değerli Dostlar,

Psikoterapi Enstitüsü olarak, öncelikle ruh sağlığı profesyonellerinin ya da ruh sağlığı ile ilgilenen kişilerin ihtiyaç duyacağı teorik bilgileri ve pratik/uygulamaya yönelik deneyimleri paylaşan özgün ve çeviri yayınlar ile literatüre katkıda bulunmayı hedefliyoruz. Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları, Psikoterapi Enstitüsü'nün çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen atölye çalışmaları, ulusal konferanslar, uluslararası konferanslar ve dünya literatüründen seçkileri içermektedir.

Bu kitap, çeşitli kurum ve kuruluşlarda halka yönelik olarak gerçekleştirmiş olduğum konferansların deşifrelerinin derlemesi olma özelliğiyle özgün bir yayın niteliği taşımaktadır. Bu kitapta insan olmak, kimlik ve kişilik, gençlik sorunları ve ebeveyn tutumları, ebeveynlerimizden aldıklarımız; evlatlarımıza verdiklerimiz: bütüncül anne- babalık sanatı, pozitif psikoloji söyleşileri -iyimserlik-, ruhsal yapımızda dün bugün, yarın, annelere öğütler, derde düşünce; boş kalınca, özleyince ve korkunca neden yemek yeriz, çocuklarda bağlanma ve ayrışma bireyselleşme dönemleri, rölatif bütüncül psikoterapi bağlamında bir vakanın formülasyonu ve terapisi konuları ele alınmaktadır.

Konuya ilgi duyan okuyucuların yanı sıra klinisyenler, psikoterapistler ve araştırmacılar için başvuru kitabı niteliği taşıyan bu yayını sizlerle buluşturmaktan kıvanç duyarız.

Uz. Dr. Tahir Özakkaş

06.12.2020

Bayramoğlu /Darıca/Kocaeli

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

İnsan Olmak, Kimlik ve Kişilik 3

2. BÖLÜM

Gençlik Sorunları ve Ebeveyn Tutumları 35

3. BÖLÜM

Ebeveynlerimizden Aldıklarımız; Evlatlarımıza Verdiklerimiz:
Bütüncül Anne- Babalık Sanatı.....75

4. BÖLÜM

Pozitif Psikoloji Söyleşileri -İyimserlik-.....109

5. BÖLÜM

Ruhsal Yapımızda Dün, Bugün, Yarın 145

6. BÖLÜM

Annelere Öğütler 171

7. BÖLÜM

Derde Düşünce; Boş Kalınca, Özleyince ve
Korkunca Neden Yemek Yeriz 203

İÇİNDEKİLER

8. BÖLÜM

Çocuklarda Bağlanma ve Ayrışma Bireyselleşme Dönemleri	235
---	-----

9. BÖLÜM

Rölatif Bütüncül Psikoterapi Bağlamında Bir Vakanın Formülasyonu ve Terapisi	265
Dizin	332

İÇİNDEKİLER

21.04.2017

Sivil Toplum Platformu ASTOP / AĞRI

<https://www.youtube.com/watch?v=1Af7rz2WYcM>

1

İnsan Olmak, Kimlik ve Kişilik

Özgeçmiş okundu.

Tahir Özakkaş: Merhabalar arkadaşlar. Beni buraya davet etme lütfunu gösteren Ağrı Valiliği ve İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne ve ayrıca Ağrı Sivil Toplum Kuruluşları Başkanına ve tüm üyelerine bu sivil toplum örgütlerinde üye olan ve görev alan tüm dernek ve vakıflara teşekkürlerimi arz ediyorum. Bu fırsatı bana verdiği içinde Mehmet Ali Bey kardeşime teşekkürlerimi tekrardan arz ediyorum.

Evet, genç bir grupla karşı karşıyayız. Herhalde ortaöğretim grubu doğru mu?

Genellikle lise, lise mezunu arkadaşlar ya da lisede okuyan arkadaşlar ellerini bir kaldıracabilirler mi?

(Büyük çoğunluğun elleri kalkıyor.)

Tahir Özakkaş: Hemen hemen hepiniz. Peki, ilkokulda bulunan var mı aramızda?

(Hiç el kalkmıyor.)

Tahir Özakkaş: Yok.

Üniversitede okuyan var mı?

(Bazı eller kalkıyor.)

Tahir Özakkaş: Evet bir miktar var.

Peki, o zaman konumuz lise ağırlıklı olacak doğru mu? Ötekileri de lise öğrencisi kabul edelim. Kabul mü? Evet, gençliğinize bir süre yolculuk yapalım.

Değerli arkadaşlar sizlere bakıyorum. Güzel güzel gülen kızlar var. Böyle sert sert duran kızlar var, sakın sakın duran kızlar var, derin derin duran kızlar var. Korkak korkak duran kızlar var. Hepiniz insansınız ama gördüğüm kadarıyla farklı farklı karakterleriniz var. Hepimiz aynı yere bakıyoruz, aynı şeye, aynı insana bakıyoruz ama her birimizin tepkileri farklı gördükleri farklı neden acaba? Hiç düşündünüz mü?

Konuşmacı: Allah yarattı. (Gülüşmeler oluyor.)

Tahir Özakkaş: Allah yarattı. Ne güzel hemen cevap vermeye, yetiştirmeye hazır kişiler var. Yanındaki tip dürtüp diyor ki “*sus ne yapıyorsun sus şimdi sırası mı?*” diyor. Öbürleri de buna gülüyor.

Kitab-ı Kebir-i Kâinat diye bir laf var, Ağrılıların bunu bildiğini düşünüyorum. Hiç duydunuz mu bilen var mı aranızda?

Konuşmacı: Evet, evet.

Konuşmacı 2: Hayır

Tahir Özakkaş: Kaç kişi duydu parmak kaldırsın bakayım

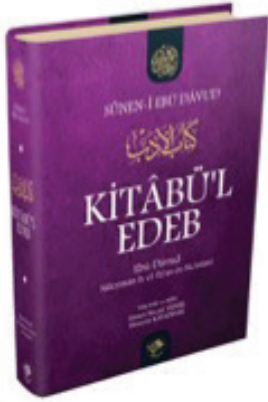
(Eller kalkıyor)

Evet üç kişi duymuş, beş kişi, yedi kişi, sekiz kişi.

Konuşmacı 3: Hocam burada da var.

Kimlik ve Kişiliğin Doğumu

Tahir Özakkaş: Evet müdürlerimde duymuşlar. Buradan güzel bir cümle geldi Allah yarattı diye, Müslümanların inançlarına göre insanlarla ilgili hakikati bilmek için bir kitap gönderilmiştir. Daha doğrusu Ehl-i Kitap dediğimiz tüm tek

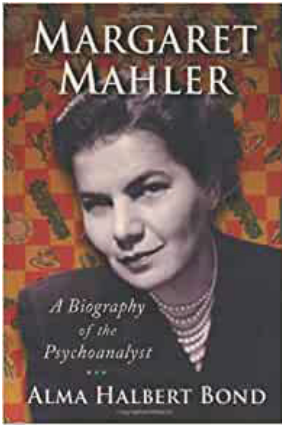
tanrılı dinlerde kitaplar gelmiştir. Peygamberler gelmiştir. Bunlar insanın hakikatidir, evrenin hakikatidir. Yaratılışı anlatmak için insanlara vesile olmuştur. Bu şekilde addedilir ve kabul edilir. Bir diğer taraftan da bu kitapları okumayan veya peygamberleri bilmeyen insanlar içinde derler ki hakikati nasıl öğretecekler. Gerçeği nasıl öğrenecekler. “Eğer bir Tanrı kavramı varsa veyahut ta insan kavramı varsa bunu nasıl fark edecekler” dedikleri

zaman Kitab-ı Kebir-i Kâinat var derler. Her biri bir ayettir derler. Yani Kebiri Kâinat evrende yaratılmış olan her şeyin bir sebep sonuç ilişkisi içerisinde yaratıldığını ve yüce bir gücün ancak buna muktedir olduğunu anlatan altını çizen bir hikâyeyi, dolayısıyla Kitab-ı Kebir-i Kâinat, Kur'an-ı Kerim ve peygamberden sonra evrenin yaratılışına bakmayı gerektiren bir yapıdır. Evreni anlamak ve kavramak da bilim yoluyla olur. Bilimsel faaliyetle olur. İnsanda bundan müstesna değildir.

O halde biraz önce her birimizin güldüğü, korktuğu, cesur olduğu, sakin olduğu, derin olduğu ile ilgili ayrı ayrı tepkileriniz bir kimlik ve kişilik tepkisidir. Bu kimlik ve kişilik tepkilerinin neden her birinizde ayrı ayrı olduğunu sordüğümüzda.

Canım Allah böyle yarattı deyip geçerse olmaz. Onun sebeplerini ve nedenlerini incelersek yani bilim yaparsak o zaman insanın hakikatine ilişme konusunda da yol almış oluruz diye düşünüyorum.

Peki, birlikte sizinle kısa bir yolculuk yapalım. Kısa bir süremiz var, bu farklı farklı verdiğimiz tepkiler nereden kaynaklanıyor ve nasıl oluyor. Bunun bilimsel yolunu yani kâinatta ne var, bununla ilgili bilgi sahibi olalım istiyorum.

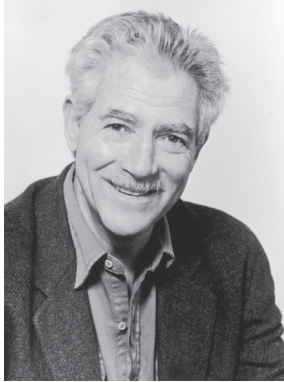

Birkaç yabancı isimden bahsedeceğim. Bunlardan bir tanesi Margaret Mahler diye bir bilim kadını. Margaret Mahler demiş ki ya bu bebekler gün be gün nasıl büyüyor. Anneleriyle nasıl bir ilişki içerisinde oluyor. Kaç günlük olunca annesinin göğsünden kafasını geriye doğru atıyor. Kaç günlük olunca yürümeye başlıyor. Kaç günlük olunca yanındaki kişiyi fark ediyor. Kaç günlük olunca kavga çıkarıyor. Ağrı gibi bir yerde devlet mensuplarına da gitmiş vakıf mensuplarına da gitmiş. Demiş ki “benim param yok, ben burada 8-10 aileyi böyle bir vakıf binasında misafir edeceğim”. Öyle 150-200 metrekarelik bir yer. “Orada anneleri ve çocuklarının nasıl bir iletişim içerisinde olduğunu gözleme dayalı olarak inceleyeceğim” demiş. Dünyada ilk defa anne ile bebeğin bilim insanları tarafından bu şekilde ruhsal yapılarının gelişmesini inceleyen ilk bilimsel çalışma. Bu Ağrı’da da olabilirdi aranızdan değerli annelerimiz, anneanneleriniz, babaanneleriniz çıkıp ya bebekle annesi arasındaki ilişkiyi gün be gün ne oluyor sabahtan akşama kadar izleyip bir kâğıda

not alacağım deseydi, bugün o Margaret Mahler olacaktı Ağrılı Ayşe, Patnoslu Fatma diyecektik ve kitaplarda da onların adı geçecekti.

İkinci olarak bebeği gelişim süreçlerine bakıp inceleyen, bir bebeğin gelişim süreçlerini inceleyen İngiltere'den, Londra'dan Melanie Klein diye bir kadın çıkmış. Savaş şartları altında 2. dünya harbi döneminde çocukların savaş oyunlarının neden oynadıkları korkularının nasıl bir şey olduğunu incelemeye çalışmıştır. O da çocukların iç dünyalarındaki korku, öfke, saldırganlık duygularını analiz etmiş.

Yine Kitab-ı Kebir-i Kâinat açısından baktığımızda Daniel Stern diye bir adam Kuzey Avrupa'dan. Altı tane kızı var sizler gibi. Bir gün televizyon yapımcısı olan arkadaşlarını ziyarete gitmiş. Onların montaj masalarında ham çekilmiş olan video görüntülerini kare kare oynatıp onları montaj yapıp görüntülerin kesildiği bir çalışma yaptığında insanların kare kare yüzlerinin ve gözlerinde ufacık ufacık mimiksel

değişiklikler olduğunu fark etmiş. Normalde fark edilemeyen mimiksel değişimlerin karşılıklı olarak iki insanın birbirini etkilediğine dair tespiti yapmış. Kendisi bir psikolog. Tabii yapımcılar kare kare incelemeyi televizyon filmi yapmak için yapıyorlar ama Daniel Stern insanların mimiklerini orada

tespit ettiği zaman milisaniyeler içerisinde bir saniyenin yarısı kadarki bir süre içerisinde, iki insan arasında muhteşem bir iletişim olduğunu görmüş ve bunun üzerine kendi çocukları ve kızlarının bebekliğinden itibaren birbirleriyle nasıl iletişim kuruyorlar, yüz ifadeleri nasıl ortaya çıkıyor bunu incelemiş. Daha sonra araştırmasını geliştirmiş ve bebeklerin ellerindeki yalancı memelerinin içerisine çipler yerleştirmiş ve ağızlarına o yalancı memeyi vermiş. O çipli memelerle ilgili olarak çocuk normal memeyi emiyor emdikçe keyif alıyor. O sırada da ekrana böyle bir ekrana (arkasındaki büyük ekranı gösteriyor) muhtelif kadınların yüzlerini muhtelif erkeklerin yüzlerini koymuş çocuk daha birkaç haftalık birkaç aylık. Daha bir haftalık çocuklarda ne zamanki annesinin yüzünü koymuş çocuğun emme ritmi değişmiş kalp atışlarının hızı değişmiş. Çocuk memeyi emerken fonda çeşitli kadınların seslerini vermişler çok farklı kadınların ve ara ara annelerinin sesini vermişler. Annenin sesi başladığı andan itibaren çocuğun emme ritmi değişmiş. Daha da ötesi 6 günlük çocuğa her yaptığında Daniel Stern şaşırıyor. Nasıl bir haftalık 6 günlük çocuğa annesinin sesi dinletildiğinde bunları birbirinden ayırt edebilir diyor. Allah yarattı demiyor, hangi mekanizmayla yapıyor? Allah'ın yarattığı şeyi anlamaya çalışıyor anlatabildim mi ve ona kafa yoruyor. Yoksa binlerce koyunun arasında bir haftalık kuzularda analarını buluyor. Allah yarattı demiyoruz. Hangi sebeplerle koku mu, iletişim mi, ses mi beynin hangi bölgeleri aktifleştiriyor bunu inceliyor. Anne göğsünden alınmış olan pedleri yani süt kokusu sinmiş olan pedleri ve başka kadınların göğüslerinden alınmış süt kokusu sinmiş pedleri, bezleri çocuğun 6 günlük çocuğun yastığının iki tarafına koyuyorlar. Çocuk her zaman anne kokusunun olduğu pede doğru başını döndürüyor. Bunu yapan şey ne? Eğer merak ederseniz, yalnız merak etmez

de yüzyıllardır bizim ülkemizin insanının yaptığı gibi olduğu gibi her şeyi hemen kabul eder ve peşine düşmezseniz, birileri bizi hep yönetir birileri bizi hep kullanır birileri hep bizi birbirimize düşürür. Hikâyenin arka tarafı farklı. O zaman gelin bu kimlik ve kişilik denen şey nasıl oluşuyormuş bakalım. Kimlik ve kişilik ağırlıklı olarak 0-3 yaşında oluşuyor. 3 yaşına kadar biter. Bu sizin bir kısmınızın gülmesi, bir kısmınızın sert durması, bir kısmınızın sohbet etmesi, bir kısmınızın korkması, anneleriyle ve babalarıyla olan ilişkilerdedir.

Kimlik dediğimiz şey sizin cinsiyetiniz, yaşınız, sosyal rolleriniz ve içsel olarak kendinizi hissetme şeklinizdir. Bedeninizi nasıl algılıyorsunuz? Bedeninizden memnun musunuz elinizden ayağınızdan vücudunuzdan, işte ben buyum dediğinde bundan gurur mu duyuyorsunuz yoksa bedeninizden utanıyor musunuz yoksa bundan korkuyor musunuz? Ruhsal olarak da kendinizi iyi mi hissediyorsunuz, kötü mü hissediyorsunuz, becerikli mi hissediyorsunuz, beceriksiz mi hissediyorsunuz?

Kişilik ise nesne ile yani dünya ile arkadaşınızla Ayşe'nin Fatma ile, Fatma'nın Neriman ile, Neriman'ın Kezban ile kurmuş olduğu ilişkide, nasıl ilişki kuruyor samimi mi, soğuk mu, uzak mı ürkek mi, korkak mı yakın mı? Buna baktığınızda burada da öteki ile kurulmuş olan ilişkinin hangi kalıplar üzerinden kuruyorsunuz? Bu da kişiliğinizle ilgili bir şey. Değişmeyen uzun yıllar boyunca devam eden yapı, her şey değişiyor ama içinizde çocukluğunuzdan beri değişmeyen bir öz buluyorsunuz. Biz buna kişilik diyoruz. Mesleğiniz oluyor, eğitiminiz değişiyor ama sizi siz yapan ben Ayşe'yim, ben Fatma'yım, ben Kemal'im dediğiniz bir öz hep size ait olan bir öz bu da kişilikle ilgili bir yapı. Kimlik ve kişilik birçok parametrelerle beraber cereyan eder. Bir insanın kişiliğinin ve

kimliğinin olgunlaşma süreçleri vardır. Burada kavun karpuz tarlaları var mı bilmiyorum, Ağrı’da var biliyorsunuz. Kelekler var kelekler biraz daha olgunlaşıyor ondan sonra kavun oluyor, doğru mu?

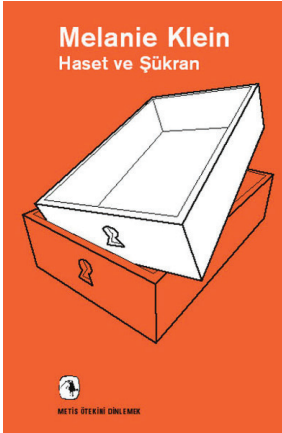
İnsanoğlu da doğduğunda kelektir hepimiz kelek doğarız. Fakat uygun ortam olursa kelekliğimizin bir tarafı yavaş yavaş kavuna dönüşür. Ama bazımız hep kelek kalıyoruz doğru mu arkadaşlar kelekleri kelek kalanları da turşu yapıyorlar doğru mu? (Gülüşmeler.)

Peki kelek mi kalmak istersiniz kavun mu olmak istersiniz?

Konuşmacılar: Kavun.

Tahir Özakkaş: Hepimiz kavun olmak isteriz Melanie Klein’in *“ben çocuklukları incelediğimde keleklikten kavunluğa 4 aşamada geçtiklerini gördüm”* diyor. Ben bunu bir İngiliz’den öğreniyorum. Çocuklar ilk doğduklarında kelektirler diyor. Bunların ahlaki olarak baktığımızda keleklikleri **haset** duygularıyla doludur diyor. *“İçlerinde öyle bir öfke ve kin vardır ki hiçbir güzelliğe tahammül edemez başkalarında olan güzellikleri ortadan kaldırmadığı müddetçe mutlu olamaz”* diyor. Dünyadaki bütün tek tanrılı dinlerde ve büyük dinlerde en büyük günahlardan bir tanesi haset duygusudur. Hani bizim dinimizde de vardır. Diri diri etini yemek şeklinde tabir edilen gıybet dediğimiz şey. Bir başkasının güzelliğinden huzur bulmayı o güzelliği ortadan kaldırmaya yönelik bir çaba ortaya çıkıyorsa buna haset diyoruz. Bu kelekliğin en dik alası olan durum fakat diyor biraz güneş görür biraz su alır biraz oksijenlenirse yani anne ve baba ona bir takım ahlaki olarak güzel değerler güzelliklerle, sevgiyle kuşatırsa bu çocuk keleklikten biraz çıkar olgunlaşır **aç gözlü** bir çocuk olur diyor. Aç gözlü bir çocuk olması etrafta bulunan tüm güzellikleri varlıktır bi-

limdir, zenginliktir, ündür, şöhattir, paradır, puldur hepsi benim olsun demektir. Dünyadaki bir güzelliği yok etmiyor ama güzelliklerin hepsinin kendisinin olmasını istiyor ve diğerlerinin elindeki kapmaya çalışıyor. Şuandaki dünyadaki ülkelere durumu bu şekildedir. Olaylara kavunluk ve keleklik açısından bakarsanız, kelek olan ülkeler devletler diğer ülkelerin elindeki yeraltı ve yer üstü kaynaklarını sömürmek istiyorlar. Aç gözlüler. Bazıları hatta bunu haset duygularıyla yok ediyor. Senin ülkenin milli kaynaklarını yok ediyor, ülkeni zehirliyor, yok ediyor vesaire vesaire. İnsan bazında baktığımızda da iki kardeşin birbirleriyle olan ilişkisinde, iki komşunun birbiriyle olan ilişkisinde, öbürünün elindeki komple almaya yönelik olarak bir çaba içerisine giriyor. Buna da açgözlülük seviyesi diğer.

Yine genel çocuklarla yapmış olduğu çalışmalarda biraz daha ilerlediğinde çocukların komşusuna baktığında, kardeşine baktığında, o oyuncakların aynısından bende isterim diğer. O çamaşır makinesinin aynısından bende isterim diğer. O yeni çıkan otomobilin aynısından bende isterim diğer, o diplomadan bende isterim diğer. Hele hele lise öğrencilerinde arkadaşı 8 almışsa bende mutlaka 8 almalıyım diye inadına ve hırsla çalışan gençler çıkıyor. O ana kadar çalışmıyor o ana kadar gayret etmiyor. Bu keleklik biraz daha kavunluğa doğru olgunlaşmış ve arkadaşının kâğıdını yakıyor yıkıyor, ya arkadaşının kâğıdının ismini değiştirerek o notu kendi almaya çalışıyor. Şimdi ne

yapıyor en az onun kadar güzel bir not almadığı zaman huzursuz oluyor uykuları kaçıyor. Buna da **kıskançlık** diyor. Biraz daha olgunlaştığı zaman kavun olduğu zaman yani sizler gibi olduğunda görüyorum hepiniz olgunlaşmışsınız inşallah. Arkadaşı bir başarı elde ettiğinde yüksek bir not aldığına kalbi öyle atıyor ki arkadaşının mutluluğundan mutluluk duyan bir insan, konu komşusunun zengin olmasından mutluluk duyan bir insan. Konu komşu ülkelerin refah içerisinde gitmesinde zenginleşmesinde mutluluk duyan bir devlet. Bir başka yerde bir sıkıntı varsa elindeki tüm imkânıyla o sıkıntıyı gidermek için destek olan bir komşu bir devlet manasında **şükran** duygularına ulaşır. Bunu kim söylüyor Melanie Klein söylüyor. Hasetten şükran diye bir kitap yayınlıyor. 96 sayfalık bir kitap onun yaptığı çalışma gözleme dayalı bir şekilde insanların keleklikten kavunluğa nasıl geçtiğini bize anlatan ilginç bir kitap. Hele herkesin kendi seviyeni görebilmek için. Acaba şöyle içimize sorarsak haset duyguları içinde miyiz? Başkasının yaşamış olduğu güzelliği yok etme içgüdüğü ile otomatik olarak bir davranış oluyor ise bu haset duygusu içerisindesiniz demektir. Basit bir bahçe örneği vereyim yine komşunuzun güzel neyi var bahçesinde gülü var meyve ağaçları var, komşunuzun güzel domatesleri biberleri var salatalıkları var gidip gece vakti bir hasetle onları bozuyorsanız bu haset demektir. Mesela burada nasıl tezahür edebilir haset duygunuz ben burada sohbet ederken benim sohbetimi bozmak için biriniz kalksa bana küfretse buranın bu güzel atmosferini bozsa bende anlatmak için bir coşku kalmaz. Ne yaptınız haset duygularıyla bendekini yok ettiniz mahvettiniz. Bir devlet görevlisi güzel bir şeyler yaptığına diğeri onun ayağından çekiyorsa bu hasettir. Bunu siyasete götürebilirsiniz, devlet yönetimlerine götürebilirsiniz

veyahut ta yan yana oturan iki komşunun, gece vakti öbürünün domatesleri kızardı benim kızarmadı diye bir gece yarısı onun bahçesine gidip öfkeyle onun ürünlerine zarar vermek için hayvanlarını kış kış yapıp o bahçelere sokuyorsa o mahsullerin arasına domateslerin arasına sokuyorsa bu haset besleyen birsinin işidir. Bak çok basit o kadar uzak değil. Bunu yapmıyor da gece vakti onların domateslerini çalıyor biberlerini çalıyor getirip kendi bahçesine alıyorsa komşunun çiçeğini alıp kendi bahçesine dikiyorsa. Biliyorsunuz İstanbul'da bu aylarda laleler falan olur o laleleri alıp kendi bahçelerine dikiyorlar. Belediyede onların söktüklerinin yerine yenisini dikeyor, baktılar bitmiyor devletin şeyi demek ki haset duygusu bir güzelliği yok etmek duygusu, aç gözlülük ise buradakini alıp kendine koymak duygusudur. Biraz daha olgunlaştığımızda kıskançlığa erişiyoruz. Kıskançlık çok yüce bir makam. Haset ve aç gözlülüğe bakarak ya onda da var ama bende de olsun yoksa uyuyamıyorum gece ya. Yahu kız gitmiş güzel bir pardösü almış bunda yok kıllanıyor. Anneye yalvarıyor babaya yalvarıyor derdi ne Ayşe aldı ya onun yok ya Ayşe'nin ki hafif böyle pembe ya mor ya o da gidecek illa ondan alacak ne ediyor ne ediyor kendisine de aldırıyor. Oluyor mu kendinize de almıyor musunuz?

Konuşmacı: Eveeet.

Tahir Özakkaş: Almıyor musunuz, alıyorsunuz gömlek almıyor musunuz, alıyorsunuz. Hele ayakkabı olursa onu en çok alıyorsunuz. Sizi kıskançlar sizi. Olgun olansa artık evlilik mertebesidir. Arkadaşına güzel bir ayakkabı almış o kadarda yakışmış ki! Bir giriyor bir çıkıyor herkesin dikkati onda sizin içiniz coşkuyla arkadaşınızın mutluluğuna iştirak ediyorsa bu evlilik budur işte. Veya arkadaşınızın bir acısı veya bir üzüntüsü

var o acı ve üzüntünün bir kısmını alıyorsanız muhteşemsiniz. Evet, bunlar insan kimliğinin ve kişiliğinin olgunlaşma şekilleri. Şimdi bir şekilde hasetten şükrana doğru ilerlemesi söz konusu iken diğer taraftan da iç dünyamızda bir taraftan duygularımızı düzenleme ve regüle etmekle ilgili çabamız vardır.

Bunların hepsi 0 ila 3 yaş arasında annemizin ve babamızın kapasitesiyle ilintilidir. Annemiz ve babamız kapasite olarak olgun insanlarsa otomatik olarak sağ beyinden sağ beynimize konuşmadan sözsüz bir şekilde onların bu kapasiteleri bebeğin ruhuna işliyor. Bunun nasıl işlediğini bugün beyin araştırmaları sonucunda tespit edebiliyoruz. Bebekle anne arasında nasıl bir ilişki olduğu annenin zihnindeki kapasitelerin bebeğe nasıl etki ettiğini anlayabiliyoruz. Bunun da muhtelif yollarla olduğunu gördük. Anne ile çocuk göz temasına geldiğinde göz göze karşı karşıya geldiklerinde göz teması ile birbirlerinin duygularını birbirlerine aktarıyorlar. Bunlar bilinçdışı otomatik oluyor. Annenin ninnileri anlamsız ses mırıldanmaları içerisinde gizli yatıştırıcı kodlar taşıyor veya öfke taşıyor veya korku taşıyor. Çocuk bunları da alarak dış dünya hakkında bilgi sahibi oluyor. Keza aynı şekilde anneler bebeğini kucağına alıp tuttuğunda veya kendisi durduğunda şu beden duruşumuzun kas sertlik derecesi vardır veya yumuşaklık derecesi vardır. Yaratılışımızda bu sertlik derecesinin ya da yüzümüzdeki ifadenin nasıl bir şey olduğuna dair içsel bilgi sahibiyiz. Yani bir bebek otomatik olarak annenin asık bir surat ifadesini gördüğü zaman bundan korku duyar ve panik içine düşer. Annenin gülen yüzünü gördüğü zaman ona yakınlaşmak için neşe ve coşku hisseder. Bunun sonradan öğrenilmiş bir şey olmadığı ortaya çıktı. İşte tüm bunlar çocuğun iç dünyasında olgun bir insan mı olacak yoksa kelek mi kalacak bu bilgiyi bize veren

bilgiler olarak görüyoruz. Şimdi ben bu keleklik ve olgunluğunuzu sizlerle beraber test etmek isterim. Aramızdan gönüllü arkadaşlardan birkaç tanesi buraya gelse böyle birbirimize baksak anne çocuk ilişkisini inceleysek var mı aramızda böyle kahraman arkadaşlar?

Evet, gelsin bakayım birkaç kişi gelsin hadi bakalım. Hadi bekliyorum ben ilk on kişiyi alacağım beş erkek beş kız.

Hoş geldiniz evet on kişi olduğunda yeter diyeceğiz beş erkek beş kız say bakalım kaç oldu. Bir tanıyalım.

Konuşmacı: İsmim Y. İmam hatipte okuyorum

Tahir Özakkaş: Y. Niye böyle böyle bakıyorsun (Eline mikrofonu alıyor boynunu büküyor.)

(Gülüşmeler oluyor salonda.)

Çünkü senin babanda böyle bakıyor. Delikanlılar böyle bakar sert bakar. “*Hoca var mı bir durum halledelim*” bakışı bu.

(Salonda alkışlar yükseliyor ışıklar çalıyor öğrenciler.)

Delikanlılık eyvallah, çak!

Sıradaki konuşmacı: M.A. imam hatip lisesinde okuyorum. (Alkış oluyor.)

Tahir Özakkaş: M. A. gözlerinin çakmak çakmak olduğunu görüyor musunuz?

(Alkışlar yükseliyor.)

Vallahi billahi eğer çalıştırırsa bu gözleri M.A.’yı bir on yıl sonra siz görün alanında bir numarasın.

Ne oldu M.A.?

(Seyircilere doğru ilerliyor ve devam ediyor.)